

**НАЦІОНАЛЬНЕ БЮРО
З РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ ТА ІНЦИДЕНТІВ
З ЦИВІЛЬНИМИ ПОВІТРЯНИМИ СУДНАМИ**

**АВІАЦІЙНА ПОДІЯ
(АВАРІЯ)**

ОСТАТОЧНИЙ ЗВІТ

**ВИМУШЕНА ПОСАДКА ПОЗА МЕЖАМИ
ЗЛІТНО-ПОСАДКОВОГО МАЙДАНЧИКА ПРИ ВИКОНАННІ
ПОЛЬОТУ В ПЛОТАЖНІЙ ЗОНІ**

ЕКСПЛУАТАНТ ПС:	приватна особа
ТИП ПС:	Дельфін-4
ДЕРЖАВНИЙ ТА РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЗНАКИ:	UR-PAZZ
МІСЦЕ ПОДІЇ:	в районі с. Гоголів, Броварського району, Київської області
ДЕРЖАВА МІСЦЯ ПОДІЇ:	УКРАЇНА
ДАТА ПОДІЇ:	09.06.2018

*Звіт публікується з єдиною метою запобігання авіаційним подіям у
майбутньому*

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В.о. директора
Національного бюро
з розслідування авіаційних подій
та інцидентів з цивільними
повітряними суднами**

_____ **Ігор МІШАРІН**

« 30» грудня 2021року.

ЗВІТ

**за результатами розслідування авіаційної події з ПС Дельфін-4,
державні та реєстраційні знаки UR-PAZZ, експлуатант приватна
особа, розробник Росія, що сталася 09.06.2018 року під час виконання
польоту в пілотажній зоні, в районі с. Гоголів, Броварського району,
Київської області**

Розслідування проведено у відповідності до положень Додатку 13 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію та Керівництва з розслідування авіаційних подій та інцидентів комісією Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами (далі - НБРЦА) призначеною наказом т.в.о. директора НБРЦА від 12.06.2018р. № 53.

Технічне розслідування, за результатами якого складено цей звіт, не передбачає встановлення будь-якої вини або відповідальності.

Відповідно до частини 5 статті 119 Повітряного кодексу України, цей звіт та матеріали технічного розслідування не можуть бути використані адміністративними, службовими, прокурорськими, судовими органами, страховиками для встановлення вини або відповідальності.

12.06.2018р НБРЦА було отримано повідомлення про авіаційну подію від потерпілої приватної особи.

Звіт, за результатами розслідування, надсилається наступним адресатам:

- Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами (оригінал);
- Національна поліція України (копія);
- Служба безпеки України (копія);
- Державна авіаційна служба України (копія).

Синопис. Стислий опис авіаційної події.

09.06.2018р. приблизно об 11:53, вдень, при візуальних умовах польоту, за Київським часом (*тут і далі за текстом вказаний Київський час, що обумовлене тим, що літак під час польоту не перетинав часові пояси*) під час виконання польоту в пілотажній зоні на повітряному судні (ПС) Дельфін-4 UR-PAZZ сталася відмова двигуна. При виконанні вимушеної посадки на поле літак повністю скапотував. Внаслідок чого ПС зіткнулось правою консоллю крила з землею з подальшим ударом об землю повітряним гвинтом (двигуном) та переворотом на 180° (повний капот). При зіткненні літака з землею пілот ушкоджень не отримав, а пасажир, що перебував на борту літака отримав тілесні ушкодження. ПС зазнало незначних пошкоджень.

Координати місця авіаційної події літака:

N $50^{\circ}28'48''$ північної широти

E $31^{\circ}06'04''$ східної довготи

перевищення над рівнем моря = +177 метрів

на відстані 5480м з Мк 135⁰ від ЗПМ Гоголів.

1. Фактична інформація

1.1 Історія польоту

09.06.2018 року без відповідного дозволу на політ було заплановане виконання польоту в пілотажну зону з метою виконання показового польоту в р-ні с. Гоголів, Броварського району, Київської області, на літаку Дельфін-4, державний та реєстраційний номер UR-PAZZ, експлуатант приватна особа, екіпажем літака, у складі пілота та пасажирів - члена клубу «Евростар».

Примітка: При опитуванні комісією пасажирів, вона надала інформацію, що членом клубу вона стала в день виконання зазначеного польоту, підписавши відповідний документ, бо як було зазначено представником клубу без цього політ не може бути виконаний.

Політ в пілотажну зону для виконання показового польоту з виконанням елементів вищого та складного пілотажу планувався в інтересах агентства «MorEmotions» у якому був придбаний сертифікат на здійснення польоту на ZLIN 142 з фігурами вищого пілотажу (фактично політ виконувався на літаку аматорської конструкції «Дельфін - 4»).

За даними органів обслуговування повітряного руху (ОПР) Украероруху план польоту, заявка на використання повітряного простору на діяльність літака Дельфін-4, UR-PAZZ не надходила. Запит на використання повітряного простору не здійснювався та умови використання не надавались.

У комісії відсутні відомості про проведення перед вильотом передпольотної підготовки до польоту в пілотажну зону.

Скільки палива було заправлено у літак комісії встановити можливості не було.

Пілот прийняв рішення на політ та приблизно об 11:27 виконав зліт.

За даними отриманими комісією від пасажирів після зльоту літака та набору висоти приблизно 1200 метрів в процесі виконання польоту в зоні було виконано 5 різних фігур вищого та складного пілотажу. Перша - «штопор», потім - «петлю», потім «переворот через крило», потім «бочку», закінчували «гірками». Після виконання «гірок» у кабіні сильно відчувався запах палива, а пілот почав інтенсивне спілкування по радіостанції.

Зважаючи на реакцію пілота, пасажиру стало зрозуміло, що щось сталося з літаком, по його різким рухам, але що конкретно сталося, відомо не було до того моменту, коли пасажир почула фразу по радіо «сідай паралельно борозн». Після посадки літака та 1-2 метри пробігу практично відразу ж сталося капотування літака, після чого, по кабіні і лобовому склу з боку пілота почав текти бензин. Пасажир з пілотом по черзі порозстібали свої ремені безпеки та покинули літак.

З фотографій наданих пасажиром видно, що літак зіткнувся з землею правою консоллю крила з подальшим ударом об землю повітряним гвинтом (двигуном) переворотом на 180° (повний капот) падінням літака на спину.

При вимушеній посадці пожежі не було.

Місце авіаційної події знаходиться на ділянці поля 105 гектар, розташованого біля дороги Гоголів – Русинів. Поле, де виконана вимушена посадка засіяне кукурудзою. Літак виконав вимушену посадку з МКпос.= 86° . Місце події знаходиться на відстані 200 метрів на схід від дороги яка йде перпендикулярно до дороги Гоголів – Русинів.

При огляді місця події та фотографій літака комісія з розслідування виявила, що лопаті повітряного гвинта не мають характерних руйнувань, що дають змогу комісії зробити попередній висновок про відмову в роботі двигуна до моменту зіткнення літака із землею.

Комісія відмічає, що літак було евакуйовано з місця події до моменту прибуття комісії.

На даний момент місце знаходження літака невідомо,

Пілот (власник) літака на телефони дзвінки не відповідає.

На борту ПС перебували пілот та пасажир - член клубу «Евростар». Громадяни України.

1.2 Тілесні ушкодження

Тілесні ушкодження	Екіпаж	Пасажири	Інші особи
Зі смертельними наслідками	0	0	0
Серйозні	0	0	0
Незначні/Відсутні	0	0	1

1.3 Пошкодження повітряного судна

При перекиданні на спину літак Дельфін-4 UR-PAZZ отримав незначні пошкодження.

1.4 Інші пошкодження

Пошкоджень іншим об'єктам не завдано.

1.5 Відомості про особовий склад

а) дані про екіпаж:

Посада	Командир ПС
Стать	Чоловіча
Дата народження	04.10.1969.
Освіта	Вища, МАЦП у 2006р.
Загальний наліт	218 годин.
Наліт у день події	Даних немає, не має документації.
Метеомінімум (для командира ПС)	Допущений до польотів за ПВП.
Номер та термін дії свідоцтва пілота	РА № 007328, дійсне до 31.10.2018.

Де пілот проводив відпочинок перед виконанням польотів комісії встановити не вдалося.

1.6 Дані про повітряне судно

Тип ПС	Дельфін-4 аматорської конструкції
Державний та реєстраційний номер	UR-PAZZ
Заводський серійний номер	001
Власник ПС	Приватна особа
Експлуатант ПС	Приватна особа
Реєстраційне посвідчення повітряного судна	РП 4290 від 19.10.2015
Сертифікат придатності льотної	Дозвіл на виконання польотів №0613. Виданий 25.10.2016. Дійсний до 24.10.2017.

Яке саме, коли, хто виконував технічне обслуговування літака встановити комісія не змогла.

1.7 Метеорологічна інформація

Комісія не має документів про фактичні погодні умови в районі польоту, згідно з якими пілот прийняв рішення на виконання польоту. На ЗПМ Гоголів є прибор який фіксує фактичну погоду, але записи не ведуться.

Згідно з інформацією, наданою Українським гідрометеорологічним центром: 09 червня 2018 року з 06 до 09 UTC спостерігався напрямок приземного вітру від 340 до 40 градусів, і змінював свій напрямок від 310 до 90 градусів, швидкість 3-4 метри за секунду, хороша погода, температура повітря 23-27 градусів Цельсія, атмосферний тиск QNH 1013 гектопаскалей. Небезпечні для авіації явища не спостерігалися.

Інформація щодо метеорологічних умов і явищ погоди з 06.00 до 09.00 UTC 09 червня 2018 року з УАМЦ Бориспіль, який є найближчим місцем спостережень до с. Гоголів, Броварського району, Київської області є в розпорядженні комісії та включає регулярні зведення METAR з 06.00 до 09.00 UTC, прогноз по аеродрому Бориспіль в кодовій формі TAF з 06.00 UTC 09

червня до 06.00 UTC 10 червня, зональний прогноз для польотів на низьких рівнях GAMET, складений для Київського району польотної інформації на період з 06.00 до 12.00 UTC 09 червня, опис синоптичної ситуації 09 червня з 06.00 до 09.00 UTC в районі с. Гоголів.

1.8 Навігаційні засоби

Ніяких відмов радіотехнічного забезпечення обслуговування повітряного руху не виявлено.

1.9 Засоби зв'язку

Пілот зв'язувався з диспетчером через радіостанцію на частоті 125.825. та по телефону. Інформування Повітряних Сил Збройних Сил України не проводив.

1.10 Дані по злітно-посадковому майданчику (ЗПМ)

Інструкція на ЗПМ Гоголів – була відсутня. На момент події проводилися роботи по отримванню сертифікату ЗПМ.

Перевищення майданчика над рівнем моря – 177м.

Магнітне схилення - 6°E.

Координати контрольної точки на майданчику – 49°41'48 "N; 35°54'30"E.

Розміри льотної смуги з якої злітав літак – 500x15м.

1.11 Бортові реєстратори

На ПС Дельфін-4 UR-PAZZ засоби об'єктивного контролю (ЗОК) не передбачені конструкцією.

1.12. Відомості про уламки та удар

Огляд місця падіння і прилеглої місцевості показав, що розльоту фрагментів та частин літака не було.

Лопаті повітряного гвинта не зруйновані, що свідчить про те, що повітряний гвинт під час зіткнення літака з землею був без підводу потужності від двигуна.

1.13. Медичні відомості та стислі результати патолого-анатомічних досліджень

У зв'язку з авіаційною подією у пілота тілесних ушкоджень не має. Судово-медичної експертизі крові пілот не проходив.

В наслідок авіаційної події пасажир - член клубу «Євростар» зазнала наступних ушкоджень:

Діагноз: Закрита черепно-мозкова травма (ЗЧМТ), струс головного мозку. Забій м'яких тканин голови, правого надпліччя, правого ліктьового суглоба, нижніх кінцівок. Травматичний шийний м'язово-тонічний і вестибулярний синдром.

Інформація про те, що фізіологічні фактори чи втрата дієспроможності мали вплив на працездатність пілота відсутня.

1.14. Пожежа

Під час події пожежі не було.

1.15. Фактори виживання

У результаті авіаційної події загиблих не має.

1.16. Випробування та досліді

Не проводилися.

1.17. Інформація про організації та адміністративну діяльність, які мають відношення до події.

Експлуатація літака Дельфін-4 UR-PAZZ здійснювала приватна особа без будь-яких діючих документів на літак.

Класифікація ПС – дуже легкий літак.

Реєстрація, яка відображена в реєстраційному посвідченні повітряного судна № 4290 виконана 19.10.2015. ПС надано реєстраційний номер UR-PAZZ.

Дозвіл на виконання польотів №0613. Виданий 25.10.2016. Дійсний до 24.10.2017. Сертифікатів перегляду льотної придатності немає.

1.18. Додаткова інформація

Дії аварійно-рятувальних та пожежних команд

Аварійно-рятувальних і пожежних робіт не було.

Пожежі не було. Літак евакуйовано з місця події до прибуття комісії з розслідування.

1.19. Корисні або ефективні методи, які були використані при розслідуванні

Використовувались стандартні методи розслідування.

2. Аналіз

09.06.2018р. приблизно об 11:53 за Київським часом під час виконання польоту в пілотажній зоні на повітряному судні Дельфін-4 UR-PAZZ сталася відмова двигуна. При виконанні вимушеної посадки на поле літак повністю скапотував.

Розслідуванням встановлено, що заявка на виконання польотів не подавалась, усі дозвільні документи не отримувались.

Перед виконанням польоту пілот не виконав передпольотну підготовку (огляд ЗПМ, розрахунок довжини розбігу та пробігу літака, визначення злітної маси літака, визначення з кількістю палива на політ та інше) – інформація комісії не надана та ні де не зафіксована.

Чи отримував пілот прогноз погоди і на який спосіб комісії з'ясувати не вдалося.

При огляді місця події та фотографій літака комісія з розслідування виявила, що лопаті повітряного гвинта не мають характерних руйнувань, що дають змогу комісії зробити попередній висновок про ймовірну відмову в роботі двигуна до моменту вимушеної посадки літака на поле.

Комісія відмічає, що літак було евакуйовано з місця події до моменту прибуття комісії.

На даний момент місце знаходження літака невідомо.

Пілот (власник) літака на телефони дзвінки не відповідає.

Згідно наданих фотографій та показань члена клубу «Евростар» зліт літака було виконано 09.06.2018р. з ЗПМ Гоголів, який на момент зльоту літака не мав належних дозвільних документів.

Згідно пояснювальної записці іншого члена клубу «Евростар», який займається організацією роботи ЗПМ Гоголів, для отримання відповідних дозвільних документів, 08.06.2018 літак Дельфін-4 UR-PAZZ було вивезено з ЗПМ Гоголів у невідомому напрямку.

3. Висновки:

3.1. Загальні висновки:

1. Заявка на виконання польотів не була надана заздалегідь та всі дозвільні документи не були отримані.

2. Користувачем повітряного простору, який виконував політ було порушено вимоги:

2.1. Частини 5 статті 118 Повітряного кодексу України «Обов'язки суб'єктів авіаційної діяльності з авіаційного страхування», оскільки власник літака не має відповідних договорів страхування.

2.2. Пункту 8 Розділу XII Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України», затверджених спільним наказом Державіаслужби та МОУ від 11.05.2018 № 430/210, зареєстрованих у Мінюсті 14.09.2018 за № 1056/32508., оскільки користувачем повітряного простору не було поінформовано про політ літака відповідні органи управління Повітряних сил Збройних сил України та органи об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху, що здійснюють контроль за використанням повітряного простору України.

3. Літак не мав дозвіл на виконання польотів у відповідності до існуючих вимог Державної авіаційної служби України. Підготовкою літака до польоту займався пілот, не маючи на це дозвільних документів.

4. Польоти виконувались без будь-яких дозвільних документів, що регламентують виконання польотів;

5. Порушені вимоги Повітряного кодексу України ст. 42 п.2; Ст.46 п.п.,6,8; Ст.47, ст.57, ст.60.

3.2. Причини

Ймовірною причиною авіаційної події стала відмова двигуна. На виникнення авіаційної події вплинули наступні негативні фактори:

- невідповідність літака;
- виконання польоту без будь-яких дозвільних документів, що регламентують виконання польотів.

Фактор: людський (пілот).

Категорія: SCF-PP, LOC-G.

Згідно з частиною шостою статті 119 Повітряного Кодексу України, у зв'язку з наявністю злочинних дій в організації експлуатації повітряного судна з боку пілота, копія остаточного звіту передається до Національної поліції, СБУ, Державіаслужби.

4. Рекомендації з підвищення безпеки польотів:

Експлуатантам та власникам повітряних суден авіації загального призначення, у тому числі легких, надлегких, аеростатичних та аматорських, дотримуватися вимог Повітряного кодексу України та авіаційних правил України щодо:

4.1. Отримання необхідних бортових документів з метою законної експлуатації ПС.

4.2. Порядку організації польотів ПС.

4.3. Порядку використання повітряного простору України.